

TIL UMHUGSUNAR.

HVAR STÖNDUM VIÐ NÜ?

HVAÐ VILJUM VIÐ?

Viljum við breyta okkar starfsháttum?

SKIPULAG STARFSSINS

HVERNIG NOTUM VIÐ ÞINGKONURNAR 6

HVERNIG VILJUM VIÐ HAFA AHRIF?

ERUM VIÐ AÐ FESTAST í EINHVERJU FARI?

HVERNIG GETUM VIÐ MARKAÐ SÉRSTÖÐU?

A Austurlandi er nýr angí, svo nýr að við á norðaustur horni angans tókum ekki pátt í landsfundi fyrir ári. Umræðan er því á frumstigi hjá okkur, og líklega hafið þið sem starfað hafa lengst með kvennalistanum farið margsinnis í gegnum þá sömu umræðu og við nú. Ef til vill breytist umræðan í hvert skipti sem farið er í gegnum hana og verður þannig að gagni. Í versta falli nýtist hún fyrir þær sem eru nýjar.

Við stöndum á tímamótum þar sem línur eru enn að skýrast milli tvíþættrar starfssemi Kvennalistans.

Annars vegar er grásrótin margumtalaða og hins vegar þingstarfið.

Hvort er mikilvægara, starf anganna um allt land, vitundarvakning og virkni kvenna eins viða og hægt er. Eða starfið sem fram fer á Alþingi. Hvar er áherslan núna? og Hvar finnst okkur að hún eigi að vera?

Austurlandi að undantöldum Hornafirði, hefur aldrei farið fram neitt grásrótarstarf. Við helltum okkur út í kosningaráttuna, og nú erum við á byrjunarstiginu. Grásrótin er bara myndarlegur brúskur á Höfn, og snarrót á Egilsstöðum og þar í kring. Enn eru sveitarfélög á Austurlandi sem við höfum varla tengilið i. Fyrir mér er árangur grásrótarstarfsins það að koma af stað bylgju sem smásaman veldur hugarfarsbreytingu hjá sem flestum í þjóðféluginu. Bylgja sem veldur því að fólk sér hlutverk kynjanna í öðru ljósi, og virðir ábyrgð fólks hvort sem um kvenna eða karla starf eða hlutverk er að ræða.

Starfið á Alþingi er hins vegar eins og það sé á allt annari hæð og ef til vill í allt öðru húsi. Þar erum við að berjast við kerfið. Þó við séum í minnihluta fær hinn karlhverfi hugsunaháttur ekki að keyra yfir okkur umhugsunarlaust. Með þingstarfinu höfum við einnig áhrif á hugifar fólksins í landinu, konur og karlar sjá að konur eru færar um að gegna störfum sem flestir telja til ábyrgðarmestu starfa landsins.

Vegna stærðar Reykjavíkur eru áhrif starfsins í borgarstjórn líklega svipuð og starfið á Alþingi. Mér virðist fólk í borginn vera litið meðvitað um það hverjir stjórna borginni í sveitar og bæjarstjórnunum úti á landi hins vegar er erfiðara að skilja á milli grásrótarstarfs og sveitarstjórnarstarfs. Konur á Höfn buðu fram á óháðum lista ásamt körlum í síðustu sveitarstjórnarkostningum. Þær eru nú starfandi í flestum nefndum hreppsins. Auk þess gengu þær fjölmargar í kaupfélagið. Þetta starf þeirra hefur eflaust ómetanleg áhrif á viðhorf fólks til þess hvað konur geta og hvað konum ber eða ber ekki að gera.

Hér að framan hef ég sett grásrótarstarfið og starf á opinberum vettvangi sem tvennt ólikt. Og ég álit það vera það, fræðilega séð. Hitt er svo annað mál að þetta tvennt hefur að sjálfssögðu vixlverkandi áhrif á hvort annað. Ég nefndi áðan fyrirmynnd Alþingiskvennanna okkar fyrir aðrar konur og ekki síður ungar stúlkur og börn.

Það er eitt sem aldrei hverfur alveg úr huga mér þegar ég velti fyrir mér hvort áherslan á starfi okkar eigi að vera á grásrótinni eða þingstarfinu. Og það er sú ábyrgð sem við höfum gagnvart kjósendum kvennalistans. Í kjördæmum þar sem kvennalistinn á ekki fulltrúa á þingi, höfum við lofað að áhrif okkar á starf alþingis muni ekki skorta. Því álit ég að þegar við ákváðum framboð þá vorum við í raun og veru að taka ákvörðun um að þingstarfið væri ekki síður mikilvægt en grásrótarstarfið. Þó ég tvistigi nú, þegar ég velti þessu fyrir mér þá segir rödd samviskunnar mér að við höfum lofað að skila af okkur starfi þar sem þingstarfið er. Sem samviskusamar manneskjur (sem konur eru nú gjarnan) sýndum við óheiðarleika með því að ákveða að leggja ekki áherslu á þingstarfið.

Þrátt fyrir þessa áherslu erum við ekki að svíkja hugsjón grásrótarstarfsins, meðan starfsaðferðin er í anda grásrótar. Starfið þarf að ná til sem flestra og endurnýjun verður að vera stöðug. Þess vegna verðum við alltaf að halda áfram að "boða fagnaðarerindið" og fá virka þáttöku sem flestra.

Hvernig á svo að standa að grásrótarstarfinu? Við þurfum að hugsa um tvennt i þeim eftum. Annars végari þurfum við að hugsa um okkur sjálfar, þ.e. vinna að málénum sem við höfum áhuga á og eru á því stigi sem við erum í umræðunni. Hins végari er spurningin um það hvernig við náum til fleiri kvenna. Ég held að við höfum flestar komist að því að það að auglýsa fund nægir ekki. Það mæta alltaf sömu konurnar, og hringnum er lokað. Allt sem er öðruvísi hefur oftast góð áhrif, enda er það aðferð sem Kvennalistinn hefur notað. Ein hugmynd að sliku grásrótarstarfi er sú að vinna að einhverju verkefni sem krefst þáttöku kvenna. Dæmi um slikt væri könnun á launum kvenna sem unnin væri í samvinnu. Hvert byggðarlag myndi einbeita sér að sinum heimaslöðum, og niðurstæðan verður rauverulegri. Það er erfiðara að afneita staðreyndum sem sýna tölur um mig og þig, heldur en tölum um eitthvað fólk fyrir Sunnan eða Norðan. Annað dæmi um stórt verkefni er að framleiða heimildamyndir um atvinnu kvenna. Þetta eru stórtækur hugmyndir en myndu, komnar í framkvæmd, styrkja samstöðu milli kvenna, fá fleiri til að vera virkar í starfinu og auka áhuga á starfi kvennalistans. Svo ég skilji ykkur ekki eftir hangandi í lausu lofti með dollaramerkí i öðru auga og vonleysi skinandi úr hinu, bendi ég á að athuga má grundvöll til að fá styrk til slikra verkefna t.d. norrænan.

A þessari stundu er ekki grundvöllur til þess að fara út í svona stór verkefni eins og þessi á Austurlandi. Þegar við fórum að starfa aftur eftir sumarfri, kom í ljós að konur eru ekki tilbúnar að fara í mikið starf. Min skýring á þessu er sú að við erum enn á svo miklu frumstigi í umræðunni og/eða okkar eigin baráttu að við höfum hvorki sjálfstraust ná kraft til að "boða fagnaðarerindið". Þegar rætt var vetrarstarfið á Egilsstöðum kom í ljós að flestar höfðu fyrst og fremst áhuga fyrir að gera eitthvað fyrir sjálfan sig. Vinna að sinum eigin áhugamálum, t.d. er leshringur þegar kominn af stað.

Við erum ekki enn komnar yfir þá tilfinningu að við séum svolitið einar í heiminum og hálf skrýtnar. Við þurum fyrst að vinna visst grunn starf með sjálfar okkur áður en lengra er haldið. Hvenær þessu grunnstarfi er lokið er ómögulegt að segja. Það getur bæði tekið langan tíma og skamman. En að því loknu kemur það af sjálfum sér að við förum að vinna á breiðari grundvelli, sem kemur af stað nýjum snarrótarbrúskum.

Betta á við um Austurland, og ef til vill um aðra landshluta þar sem lítið grasrótarstarf hefur farið fram fyrir kosningar. Þeir staðir sem hafa starfað lengur eru á öðrum stað i þróuninni. Meiri grundvöllur er fyrir því að konur velji sér afmarkað verkefni og vinni að því.

Eg álit að við á Austurlandi eigm að einbeita okkur að því að styrkja hver aðra, styrkja þær konur sem þegar eru með. Um leið verðum við að fylgjast með starfinu á Alþingi og hafa eins mikil áhrif á það og við frekast getum. Til þess að svo megi verða þarf að hafa tengslin milli okkar og þingstarfsins skipulögð. Það er til skipulag um hvernig starfið á að virka í kvennalistanum, en það hentar í öllum atriðum nógu vel fyrir þá anga sem eru jafn fjarlægir og Austurland.

Útilokað er að fulltrúi angans fari oftar en einu sinni í mánuði til Reykjavíkur. Bæði útfrá möguleikum kvenna til að komast frá og eins fjárhagslega. (flugfar R-E kostar 8-9000). Það tekur því ekki einu sinni að nefna þá leið að halda fundi utan Reykjavíkursvæðisins, að Akureyri undantallinni meðan samgöngur eru skipulagðar á þann hátt sem nú er.

Við verðum sem sagt að endurskipuleggja starfið með tilliti til landsbygðaranganna. Ýmsar hugmyndir komu fram þegar við fyrir Austan veltum fyrir okkur hvernig skipuleggja ætti sambandið milli anga á landsbyggðinni innbirgðis og starfsins á Alþingi.

1. Að skipulagðir verði sameiginlegir fundir landsbyggðakvenna. Til dæmis fastir fundir tvisvar á ári, fyrir utan landsfund.
2. Að komið verði á vinnu-heimsóknnum kvenna af landsbyggðinni. T.d. ein vika tvisvar á ári þar sem mismunandi fulltrúar fær suður og störfuðu með konum á Alþingi og í Kvennahúsinu.
3. Heimsóknir þingkvenna út á land. Þingkonurnar hafa margoft sagt: látið okkur vita ef þið viljið fá okkur í heimsókn. Svo ekki vantar viljann af þeirra hálfu. Málið er að við bara látum þær ekki vita. Þess vegna kom upp sú hugmynd að þingkonur skipti með sér ábyrgðinni að hafa samband við þá landshluta sem ekki eiga fulltrúa á þingi. Þetta myndi jafnframt einfalda samskipti þegar við viljum koma einhverju á framfæri við fulltrúa okkar á Alþingi.
4. Endurskoða hlutverk tengiliða. Eða koma núverandi kerfi í fralmkvæmd. Samband milli anga utan Reykjavíkursvæðisins þarf athugunar við.

5. Upp hefur komið hugmynd um að breyta fyrirkomulagi við kosningu fulltrúa fjarlægra anga í framkvæmdaráð og ingráð. Fulltrúar verði kosnir til árs i senn (i stað hálfs árs). Ein til vara og ein aðal. Þær fari til skiptis á fundi, hámark einu sinni í mánuði, séu fundir oftar er kona í ráðinu ábyrg fyri tengslum við fulltrúa angans. Taka má fram að i þessu sambandi kom fram sú hugmynd að á Austurlandi væri aðalfulltrúi frá Höfn og vara frá Egilsstaðarsvæðinu eða ófugt. (Þær þyrftu á ekki að fara til Reykjavíkur oftar en annanhvern mánuð hvor um sig)

Mig rennir grun í að nú sitið þið sumar og klórið ykkur í skallanum og veltið því fyrir ykkur hvernig mögulegt sé að koma öllu þessu í framkvæmd. Ég skal segja ykkur það. Það er ekki hægt. Þetta eru aðeins atriði til að vellta fyrir sér og kanski verður eitthvað hægt að nota úr þessu.

Snúum okkur nú að skipulagi starfsins innan hvers landshluta. Viða úti á landi hamla vegalengdir og ófærð fundarhaldi. Hugmynd hefur komið upp um að mánaðarlega séu haldnir fundir á sama eða svipuðum tíma á sem flestum stöðum í einu. Dæmi gæti verið fundur samtimis á Egilsstöðum, Höfn, Seyðisfirði og Vopnafirði. Einn ábyrgur tengiliður væri milli staðanna. Gætu þeir talað saman undan og eftir fundinn. Og svo er auðvitað möguleiki að hafa símasambandi milli fundanna ef verið er að taka erfiðar ákvarðanir. A þennan hátt var endanleg ákvörðun um framboð á Austurlandi tekin. Fundur á Egilsstöðum og fundur á Höfn og símasamband á milli þeirra.

Enn hef ég ekki gert efninu tæmandi skil. Eitt af því sem ég á eftir að ræða er spurningin um hvernig við getum markað sérstöðu okkar. Sem er mjög mikilvæg spurning. Því þegar við erum ekki lengur örnuvisi en stjórnmálaflokkarnir er forsendan fyrir framboði fallin. Við mótaðum sérstöðu t.d. með starfsaðferðum okkar. Þess vegna er mjög mikilvægt að grásrótstarstarfið virki. Við höfum einnig mótað sérstöðu með áhuga okkar á svokölluðum mjúkum málum eða kvennamálum. Það er því spurning hvort við verðum ekki að gæta okkar á því að halda sérstöðu okkar með því að halda áfram að leggja áherslu á kvennamálín. Við setjum okkur inni karlamálín, með okkar kvennlega sjónarmiði, annars vegar að fá hið kvennlega sjónarmið með, og hins vegar imyndin sem við verðum að skapa, imynd sem segir að við getum gert hlutina a.m.k. eins vel og karlar. En við þurfum einnig að gæta þess að láta ekki sjúga úr okkur allan kraft. Þannig að ekki verði eftir neitt fyrir okkar málezni. Ég er hrædd um að ekki verði unnið í þeim nema við gerum það.

Þessi orð voru skrifuð áður en ég heyrði um orkukenningu Ónnu Guðrúnar. Því ítreka ég að við þurfum að gæta þess að hið karlkennda þjóðfélag haldi ekki áfram að sjúga úr okkur orku. Þó það sé á okkar eigin forsendum. Reynam að gæta þess að mjúku málín og kvennlegar aðferðir fái alltaf forgang.

Takk fyrir.

Kristin Karlsdóttir